

ILLVSTR. GYMNAS. ACAD. ANHALTINI
S. S. THEOLOG, LVTHER, ET METAPI, PROFESSOR PVBLICVS,
ANDREAS HENRICVS BVGENHAGEN

A magna magnorum fiderum phenomena, eorumque ortus non minus atque occasus, haud raro magni non nihil portendere observantur: ac præcipue quidem repentina astrorum eclipsis, eloquentissima ita Nomini interpres & Fecialis veritate credita est gentium quoque religioni: Quondamque enim Cimmerias in ipso meridiene tenebras & condensata orbis caligine accelerabat fidera subito pullata & desfimis obducta nebula; in illo quasi programmate patetissimo colo fornici affixi, impendentibus fibi fatorum prefagia & non facile fallaces ingenitum malorum minus trepidantibus usisque oculis prelegere autem mortales. Multo certiore, sed & triplio augurio, prælente etiam oraculorum facrorum, audiorante, incumbente fibi gravem cœli, peccatis suis lacessiti, itam, repetito aquo frequenter tot lucidissimum fiderum aque irradiantium nuper lumineum occidit colligit trifisi deliquo turbata res publica literaria perinde ac civilis in Anhaltina. Nondum memoria effluxit, quantum Musæ nostra amiserint in Confiliario totius Serenissima profundiore litterature trancipitatum officio Confiliarii Regimini, & Consiliarii Servetani, & ecce! Preluti denuo fidere (ut de folibus nihil dicamus, quibus nec dicendo pars sumus) orbatus in caliginem conjectur hic tractus Anhaltinus non magis, quam univerla, qua patet, res literaria & eruditia. En! novo vulnera Summo Confiliariorum ordini inflito lancinatur denuo Atheneum nostrum, haud ita pridem in cenfum Libitina rapto, nobisque eheu! præmature eropo Heros fortissimo, Viro longe illuftri, Generofissimo, Excellentissimoque

DN. AVGUSTO GOTTHELFF
A KOSERITZ,

SACRAE MAIESTATIS IMPERATOR. ROMANO-GERMAN. CONSILIARIO IMPERIALI AVLICO, VT ET SERENISS. PRINCIP. ANHALTINO. SERVEST. STATVS ADMINISTRO PRIMO, CONSILIARIO INTIMO & CANCELARIO. Cuius obit proter vota celeri, quantam statu civilis, quantam Di- cesteria Servetana, quantam orbis literaris Musarumque cetero fecerit pectorum, ille Moderator sapienti, ita felici & forti vindice, his singulari decore atque ornamento denudatus, facili cogitando quis adiequ quam scribendo exprimere valer. Quanda nunc factu fontis ex intimo cordis compunctione defessivimus, eorumque osfa tumulo ceremonias ad honestatem lucentum compotis inclinamus; illorum quidam expeditissima nostris officiis fati nos fecisse videmur. At enim faberum charitatis genus, quo eas nosque ipsos matet, adhuc superpe, ut feliciter itorum memoria in exemplum viventum affervere, & quædam modum ex ipsorum parte legem morienti didicimus; sic ex corundem præclare acta vita nos rite ad sequelam, quae quidem hau quaque evitari potest, preparandi modum intelligentiam. Quem in finem mortuorum vite curfis, præcipue si Viri fuerint illustres, literis consignari & recenseri fuerit, praegnante causa pagina, que vita Patriarcharum aliorumque literis mandavit. Non igitur abs re fuerit, fandam ingentium virtutum memoriam adverbus ingratis & vivaci tabulis conferare atque illuftrare Beati nostri nomen vidiuersi aeternum, ingenii monumentis priedem immortalitati conferacrum, albo eternitatis inferibore conabimur. Et quamquam illi gloriosi dudum cœli incola, honores terrenos deficiat omnes: ne quid nostro tamen decedat officio, pietatem meritis Beati debitan publica scriptione feculari debemus, atque eximia ejus decora per universum viri ipsius cursum diffusa, fructibus enarrata, posteris veneracione expondere. Ut telam ergo vita Beati ab initio rexemus; annus erat feculi ultimo elapi LXIV. dies Marti XI, quo vivendo exordium nobis Behenfis major dedit, vitam vero Parentes Generifilii, Peter Dn. CHRISTOPHORVS GODOFREDVS A KOSERITZ, Dyna in Rehlebi majore, Mater Heroina Nobilis DOROTHEA CHRISTINA de KOETTERIZ & domo illuftri ENISHVENSENI. Ac ne quis novum forte hominem eximitem nosrum, nullis Majorum imaginibus illuftrum, multas ecce! perpetuas, innumeris que meritis in Imperio Romano-Germanico famulas, natibus suorum remittant oriuendis nempe, ratione patris habita, & gente KOSERITZIANA, HEINITZIANA, MARSCHELLIANA, SEIDERITZIANA, reliquis; ratione Matris autem a KOETTERITZIBVS, SALHAVENIBVS, BVNVISS exacter. Plura repeteremus illuftri ipsi B. nosfer *discretional* supervacuum duxit, grata quidem agnoscens beneficium divinum & superioribus generolis, piis, fortibusque in se derivatum, insimul vero ad Hilarii provocans effatum, Fathigum Nobilitatis et inter DEI filii compatur. Ceterum nam fibi filium facio fons ad elutantes peccatorum fortes luftrari mature curvare Parentum pietas die XX. Marti Domini. Oculi, divinique hoc facere underetur mortuorum initium albo cœli in Reip. Christiane Inscriptio, inter ipsa infantiae querarero quanto statim atris anno educatione castigatissima, primi pietatis & sapientie rudimentis, opera præceptoris docti puerum, Jacobini Erneſti Grimmii, postmodum Pastoris Wellerwaldensis imbure, exemplique & præceptis domesticis ceream mentem fingere & ad modicæ senium efformare regius ingenium non cevalit. Quod ad eo grata mente agnoverit beatus, ut aeternam cœlum, quibus educatio fuit cura cordigè fuit, appreciat fit mercedem. Cumque rubentem pulchre aurorum infantia, ceu futura serenitatem indicem hanc odoreas indolit optimæ, foleris & sagaci ingenii, in linguis & disciplinariis studia propensi & contra quilibet difficultatem aruanas contumacis strictruras neque minus felicitatim memoriam, mature advertentes. Parentes optimi, nature vocatis flumum fecuti, quippe que adspicente Nunime non jandus etatis anno lingue latine apprime ginarum B. efficerat, non distulerat anno *oo* CLXXXIX, igitur etatis XV, paric formidarium mentum paleſtre, celebrerunt litterarum Universitat, que Lipisa flore, eundem committere, curaque & inspectiōni M. Job. Henr. Ernſti, Rechor Thomani atque deinceps Professoris Poeseos tradere. Hic enim vero cum aliis committi bona mentis & docte virtutis cultoribus, ea felicitate non gradu, sed salu profect, cuius Præceptorum industria certavit, penit corum identiter præverens genitos. Communitatis auctoribus, plerisque palmarum diligenter præprias, ceteris dubiam reddens, bonorumque adeo omnium expeditissimum præparavit, dubium majore ingenii felicitate, ap Præceptorum labore, an concratio industrie ardore, ut politoribus humaniornum litterarum studiis exfolitus, & curia philosophico abfoluto, admidum adolescentia a *cc*. c. lo ex, præfide ante celebrato Erneſti disputatione de non indiguo Principibus delatione artium mechanicarum publice cum aplausu defenderet. Per tres infrequentes annos, nempe ad *cc*. XXI, usque parum addidicimus linguis Gallicis & Italice exercituisse equesque, majori vero ex parte Juribus intelligendi operam navavit, Doctores duobusque fibi diligens Professores J. Quintum Septimum Florentem R̄num, postmodum in Electorali Sax. provocacione Senatu Confiliarii, nec non D. Liderum Menckenum, quorum doctrina stipatus, post exaltatum quinquennium Academicum, in examine Facultatis Juridice Lipsieni, publico cum laude ferte, & luculentum studiorum felicitate gestorum testimoniū reportavit. Inter haec autem studiorum surgenient & ad sublimia quevis adspictrum incrementa, postquam Dn. Parentis consensum impetraverat, in animum induxit, per ergationibus factis aliorumque populorum scientis & moribus pervergat ad fatigum perducendi eam, quam jandum natus erat, haud vulgarem cruditionem. Hinc divino comitatu d. V. Maij, anno *oo* xc, Lipia egrus Berolin, Hamburgum ivit, indeque Bremen atque Endem pervenient, navi tandem fe commisit B. nosfer, locaque interjecta felicitate transvectus, Greeningam tandem, haud inconquon cruditionis manponit latuit. Porri Harling Amfeldamum, totius orbis theatrum, migravit reliquaque Hollaudie civitatis illuftrioribus perlustrans, Roterdamo deinceps Antwerpianus apulet, postro Bruxellis ingressus, Namurcum a Confederatis summis obsidione teneri observavit, hinc eodem profectus exiun dicas traditionemque urbis expectavit & inuitus est, hospitio Patriae fui, Generalis Capitanie exercitus Hannoverian Dn. de KOSERITZ gaudent. Cum autem campi Marchellus de *Viterby* intenderet, Bruxellis tormentis expugnare, coequo loco B. nosfer & comites ejus impedimenta sua relierunt, haud sine pericolo ejusdem oppugnationis spectatores fuere: Hinc caputitate Ultraetiam invilendi, Antwerpe puto denuo Amfeldamum, de hinc Ultraetiam soluerunt. Ubi repertis idoneis exercitorum Magistris aliquot menes commorari, denique in Anglia pervergunt, quam multis crudio homini proficisci rebus conspicuam regionem furentato mari Genitici impetrant, fideiisque pyramum Gallicarum repulsi, apulsi Harvicum, Londonum primo, deinceps Oxoniensem inclym, aliasque civitates contemplari, now in regnum dñmim propter processus expostri, Hagan Comitum pervergunt. At noiter nova viela circa capidine adductus Bredam opo nautarum iuvit; ob imminentes autem hostium excubientes Antwerpian regulus, per sylam Ducis Trajanum ad Moian te contulit, inde Leodium & Namurcum denuo concedens, tandem Aquisgrano, Colonia, Francofurt ad Mosnum, Norimberga, Augsta Vindelicorum, Monachio, Landshuto, Ratishonam pervergunt. Inde Danubium fluvium cum primitis comitibus feindens anno *oo* Iac. xvi. *d*, xxvii. Octobr. Vieniam, Imperatorum fedem faltavir. Exinde notum digno perfracto capidis B. nostrum provocavit in Hungaria, ut Pofomum, Jaurium, Comorram & Budam, præcipuum totius regni urbem, oculis inuiparet: Vieniam reverst, ibidemque aliquid quibusdam memoriam, ut uxori Gracianum Venetia profectus, in itinere multa frigide intensissime perfracto adeo, ut aliquando circa Labacum lemi mortuus noctu tolleretur ab equo. Neque propterea a felicem itinerem deficit; tanto namque flagrante ardore celebrerunt, mali indigunt, exque omnia in futuros uis transfrerunt, ut paulo post per viam Antoniopolis & Laracum contendere Roman atque Neapolin. Rome deinceps aliquot mensis hercules Florentia Bononiæ, Mutina, Parman, Genua Mediolanum, Taurinorumque Augsta pervergunt, paravit. Hic tanquam in celebrerent litterarum empirio usque ad decurrium anni *oo* xvi, studiis litavit, donec fabrum ob bellis curibus natus a Galis conditum, velet Heverius perfractus Lugdunum, Rothomago, porto Aurelian, tandemque Lutetias Paniorum concederet. Ubi non nulas mens pedem fignis folenlii riupartum Ducis Burgundici cum Princeps Sabaudie Verfale obseruavit. Infrequenti vero anno ob uitum B. Parentis dominum revocatus transiit itinerem per Lotharingiam, atque in vi Argentoratum, Ulman, Nordinam, Oettingam, Norimbergam inviens ipso exequentiem die non sine acerbissimo dolore, quo era filii pietas, domum reverst. In ordinem redactis is, que prædium paternum concernebant, alias vicinas Zize, Gotha, Henzi, Rudolstadt, Eilenberg visitavit ultimumque loco subfertens, inde a Regia Majest. Polon cum legato extraordinario, tantoque sapientie apertu ex academia & meribus intricis Augustan Turinorum milis est. Prolixum fore, includit hoc iter atque negotia degredia aucta; unum hor monemos, quod sub initium Annæ fecularis cl. Icc. B. nosfer denuo Vieniam, Olinum, Czernitochiam, denuncum Varloviam, ad Regis ledem profectus ipso Regi præfentatus fit. Inde in Saxoniam reverst Dresden petuit, atque ad munia sua in gratiam Ducis Eisenbergensis Christiani obvenda redit, variisque legationibus felicitate lufceptis atque peralatis, Capitanus prefectus Cambigenbus confititus est. Memor demque non aliud fodus esse firmus, non aliud confortum fidelis, non aliud curarum laborumque fuisse levamentum, fuisse vita ac tori fociam, virginem Heroinam natibus Generofiss virtutumque omnium dubius infructufulum SVSAN.NAM DOROTHEAM de SOMMERLATT, copula matrimonii, ipfs *xx* annis ad supremum usque Beati duci irrupta, nec illis unquam querimous turbata, feliciter fidei fibi conjunxit; uxorem inquam Numinis reverentia, obsequio mariti cultu, puerperi ad ix. usque felicitate, prolis educante & curando færiam fideliter, fæxi & tuo & poni majori, nunc autem capite veluti minutam & præficio vidutum. Ex ix thalami pignoribus, quorum secunda Mater B. nosfer Parentem fecerat, rurisperit dum ducipiti fato iv. superfluit adhucum V. pali, nuntiatio CHRISTIANVS AVGUSTVS, CHRISTOPHORVS GODOFREDVS, ANASTASIA CHRISTIANA, FRIDERICVS GOTTHELFF, FRIDERICA CONSTANTIA, qui omnes & singule erupimus fibi Patrem optimum infamabilo dolore lugentes, dulcia cœli foliata expectant. Sed, ut revertantur etiam ad felicitatem fidei exulta, hoc fideliter initio conjugo junxerit se novi honores; siquidem paulo post in summo judicio auctio, quod Lipisa florit, Aſſelſis ordinarius creatus est nosfer auctio a Lib. Barone de HERBERSTEIN foleminiter introductus. Postmodum varie fortuna aet. pietatis, anno novi feculi xii, ad Alſelborum Electoralem Saxon, adipiscit Wetzlaris in Imperii Camera, prædictis suis coembris propriis Rüdesb̄r & Neubuſis curandum traditis. Hic per varios eius usque ad supremum usque fidei exulta, et in Confiliarii intimum primum & Cancellarium Serenissimi Principis Anhaltini Regem D. IO. AVGUSTI, Patri Patris Clementissimi, exoptare, ita que functionis iste gravissimus d. ix. Jun. annis sequentis fe prefici paliſ fit. Accedit candena, c. rocc xxx. S.Cef. Maj. decretum, quo Confiliat. Imper. Aſſic, sumnum eruditorum fatigum, renunciabat. Hic enimvero fit amplissima & late patentia Beati ineris enucleatus enarrare, & qui es dexteritate sparsam suam ubiſi ornari, qui fidei justitiae exercende vita tempeſe ipsam alacer impedit, nullo viuis radio, nullis fætibus laboribus, nullis dereritis erumis, qua vita ad paliſ eti integratissimis compotis aulae tonique civitatis hinc prælucratur, fine teſte beneficis, fine superfluo gravis, hi fatus exponeſt infutrem, volumen, non tabule argumentum meditare, & supervacuum quidem illud, ubi ipa remonstrata facilius fieri nobis omnibus, quovis fætore altius vociferatur: At properandum ad ultimam vita catastropham, luctum nempe & palaſtum accedens B. oblitus, qui dudum certe mortis prodromus fensit, & jandum anno *oo* cc. cci, mortalitatis memor vice fæti curriculum configit, cipit, illud Auginthi fæmer ad animum provocat: Qui moritur, antequam moritur, is non moritur, dum moritur. Quoties foro aliquis ait: non quis agnoscat ex illius familia quis dici obit, toties inde pæſagrum mortis fuit funeris B., foro vulgarium illorum memor, que in ædibus Neid-Schützianis Dresden foras conspicuntur: In omnibus operibus memor nosfimilis, & non peccabis in eternum. Variis omibꝫ morborum generibus itemque fæti divexus aquis Schwalmensibus hanc fine effecti fatulati non-nunquam uis est. Scilicet viribus per indefinita ituda & infinita fæti itenera fæcis vegetis jam dum annis Lathemata hypocondriaca paliſ B., deinceps gravissimus negotis litas multis abhinc annis de hypochondrio itaque aduersitas afflictionibus conqueſtus, ante quatuor annos intumescerunt circa crura & in regione abdominis fensit. Etli vero tun statim ope experientiærum tun extraneorum tun indigenarum Medicorum ad refutandum fanitatem nihil omnium est; natura tamen nimis debilita nunquam refici neque jutis ex illius conjectata præternaturalis aliquorum vifcementum, fætum, fætum hepatis conditio refreſiri potuit: quandoquidem stando vel eundo B. ultimo anno multa incommoda paliſ, icasibus adfidentibus vix spiritum recuperare valut, tandemque duobus mensibus ante excellum febris heſica, & molimina purpura accepſerunt, quibus appetitus fensit remittente, sitim diarrhoea colliquativa fecuta est, & quiete nocturna impedita pacifingue vires superfites denique deferunt, ut devotissime facta preparacione, premisſa sapienti diſpositio ne, animo forti & Christiano exiunt vita exſepſans inter lacrymas & preces adſtant. d. xxv. Novemb. mane pof horam x. fæti aliqua hæſitatione in Chiffo, Domino suo placide beatissi fatus fit, poſquam pretiosum anima depositum in mortali hæſitudo LIV. annos, VI. menes III. dies commoratur. Quid nos vero? invidebimus celum, quem celum nobis non inuidit? Quin summan potius KOSERITZIO beatitudinem totum exspectem gratularem, O felicem hoc excellu animam! que supra hac caducæ & in certa rerum evencta, hoc angusto corporis ergaſtulo liberata, tot flubis & procelis, qibus in momenta qualiter subdueta, tot elutata nobis circumfusis calamitatis, ac vix hujus tot fentibus impeditis spartum emens, infra tēnis & ovans calcas quicquid in humanis rebus inferiabile ac arnumsum. Vale ergo deus nostrum & fratre exoptatissima tibi quicke. Nos tamen lacrymis mulieribus non profeſem, sed honore Christifano, vifcere bñi a Te factorum memoria venerabilim & ſedula virtutum Tuorū contemplatione, quas cum nec plangi nec lugeri fit, admirari certe, ac si pote, imari pulchrum. Nec totum enim annis nosfimilis KOSERITZIVM, fed caducum dundaxat & caſarum corpus; quidquid in eo amavimus, quicquid mirati fumus, manet manuſcriptum eti in animis nostris, in aternitate temporum, fama rerum ac perennibus ingenii monumentis. Vos vero, Cives, & quoque fæcinos Thesmidis myſtas venerantibꝫ, dñeſe bñorū exempla ſequi, malorum autem averſari, memores illius Poete Menandri, quod Apoloforus, genitio Docto in Corinth. XV. 32. habet: φάσιν ιτ' οὐ πρέπει εἰδίαι καὶ καύειν, Deumque orate, plures Reipublice Anhaltine KOSERITZIOS, i.e. Politicos per veritatis & vere pietatis amantes redonet! P. P. Servetis, ipso memorie B. defuncto die III. Id. Januar. *oo* xxxxx.

X 2967099

F. K. 87

v. Kossev.

Zc
2017

HISTORICAL LIBRARY OF THE STATE LIBRARIES

VNDREBVS HENRICAS BAGINNIEGEN

U N D R E B V S H E N R I C A S B A G I N N I E G E N

Dieß ist ein Buch der Historie, welches die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt und seiner Städte und Gemeinden ausführlich darstellt. Es ist in drei Teile unterteilt: 1. Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt. 2. Die Geschichte der Städte und Gemeinden des Landes Sachsen-Anhalt. 3. Die Geschichte der Landesverwaltung und des Landeshauses. Das Buch ist in vier Bände geteilt: Band I: Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt. Band II: Die Geschichte der Städte und Gemeinden des Landes Sachsen-Anhalt. Band III: Die Geschichte der Landesverwaltung und des Landeshauses. Band IV: Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt im 20. Jahrhundert. Das Buch ist in einem schönen Holzschrank aufbewahrt.

D N A V A S E C O G O T T H E R R E

V R O Z E R I E T S

U N D R E B V S H E N R I C A S B A G I N N I E G E N

Dieß ist ein Buch der Historie, welches die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt und seiner Städte und Gemeinden ausführlich darstellt. Es ist in drei Teile unterteilt: 1. Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt. 2. Die Geschichte der Städte und Gemeinden des Landes Sachsen-Anhalt. 3. Die Geschichte der Landesverwaltung und des Landeshauses. Das Buch ist in vier Bände geteilt: Band I: Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt. Band II: Die Geschichte der Städte und Gemeinden des Landes Sachsen-Anhalt. Band III: Die Geschichte der Landesverwaltung und des Landeshauses. Band IV: Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt im 20. Jahrhundert. Das Buch ist in einem schönen Holzschrank aufbewahrt.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

Kr 2017 Zc

U N D R E B V S H E N R I C A S B A G I N N I E G E N

Dieß ist ein Buch der Historie, welches die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt und seiner Städte und Gemeinden ausführlich darstellt. Es ist in drei Teile unterteilt: 1. Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt. 2. Die Geschichte der Städte und Gemeinden des Landes Sachsen-Anhalt. 3. Die Geschichte der Landesverwaltung und des Landeshauses. Das Buch ist in vier Bände geteilt: Band I: Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt. Band II: Die Geschichte der Städte und Gemeinden des Landes Sachsen-Anhalt. Band III: Die Geschichte der Landesverwaltung und des Landeshauses. Band IV: Die Geschichte des Landes Sachsen-Anhalt im 20. Jahrhundert. Das Buch ist in einem schönen Holzschrank aufbewahrt.

